

Sittenkuin terveydenhoitolautakunnan lausunto kaupunginase-
makaavan muutosehdotuksesta oli hankittu, hyväksyi ¹⁾ kaupunginval-
tuusto rahatoimikamarin esityksen.

Sittemmin ilmoitettiin ²⁾ maistraatin kirjelmässä joulukuun 11 päi-
vältä kaupunginvaltuuston tiedoksi, että senaatti oli edellisen marraskuun
30 päivänä vahvistanut ehdotetun kaupunginase-
makaavanmuutoksen.

Korttelin n:o
292 muutettu
kaupunginase-
makaava vah-
vistettu.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan maaliskuun 23
päivänä päättänyt ³⁾ kone- ja siltarakennusosakeyhtiölle eräin ehdoin
myydä kortteliin n:o 292 Sörnäsän rantatien varrella rajoittuvan vesi-
alueen sekä antanut rahatoimikamarin toimeksi, siinä tapauksessa että
kauppa tuli toimeen, valtuustolle tehdä esityksen voimassa olevan
kaupunginase-
makaavan muuttamisesta siten, että myyty alue tulisi
liitetyksi mainittuun kortteliin, alisti kamari kirjelmässä syyskuun
9 päivältä kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kone- ja siltarakennusosakeyhtiön laatima ehdotus rantasiltain
ja rantareunustuksen teettämiseksi kortteliin n:o 292 yunä sen lisäalueelle
hyväksyttäisiin;

että niiden ranta-alain, joihin puheenalaisen alueen kauppaa var-
ten aikaisemmin vahvistettujen ehtojen mukaisesti on laitettava kivi-
reunustus, tulee kaupungin viranomaisten vaatiessa ja näiden määräämän
ajan kuluessa olla kuntoonpannut, kun taas yhtiön on heti alotettava
vaadittujen rantasiltain rakennustyö ja suoritettava se loppuun viiden
vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamispäivästä lukien; sekä

että kamarin kirjelmän oheinen kaupungin yleisten töiden halli-
tuksen laatima ehdotus edellä mainitun korttelin kaupunginase-
makaavanmuutokseksi hyväksytään ja sille hankitaan k. senaatin vah-
vistus.

Sittenkuin terveydenhoitolautakunnan lausunto oli kaupungin-
asemakaavan muutosehdotuksesta hankittu, hyväksyi ⁴⁾ kaupunginval-
tuusto rahatoimikamarin esityksen.

Sittemmin ilmoitettiin ²⁾ maistraatin kirjelmässä joulukuun 11 päi-
vältä kaupunginvaltuuston tiedoksi, että senaatti oli edellisen marras-
kuun 30 päivänä vahvistanut ehdotetun kaupunginase-
makaavanmuu-
toksen.

2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat.

Maistraatin kirjelmässä huhtikuun 29 päivältä ilmoitettiin ⁵⁾ kau-
punginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli saman kuukauden 20

Päätös Ruoho-
lahdenkadun
tontin n:o 520s-
tamisesta vah-
vistettu.

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 7 p. 9 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 3 §. — ³⁾ Ks.
tätä kert. siv. 4. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. syysk. 21 p. 14 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. toukok.
11 p. 6 §.

päivänä vahvistanut lisätyn valtuuston lokakuun 6 päivänä 1914 tekemän päätöksen, ¹⁾ että korttelissa n:o 171 sijaitsevan Ruoholahdenkadun tontin n:o 25 kauppahinta, joka tontti senaatin maaliskuun 30 päivänä 1915 myöntämällä luvalla ²⁾ saataisiin pakkolunastamalla hankkia kaupungin omaksi, oli suoritettava kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista.

Lisäalueen
myynti kortte-
liin n:o 292.

Kirjelmässä helmikuun 25 päivältä mainitsi rahatoimikamari, että kone- ja siltarakennusosakeyhtiö oli pyytänyt saada lunastaa lokakuun 21 päivänä 1905 ostamansa, Sörnäsin rantatien varrella sijaitsevaan kortteliin n:o 292 rajoittuvan vesialueen, ja esitti kamari, joka oli asiasta hankkinut kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnon, kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että, edellyttäen tarpeellisen kaupunginasemakaavanmuutoksen tulevan vahvistetuksi, kone- ja siltarakennusosakeyhtiölle myydään kamarin kirjelmän oheisessa asemapiirroksessa osotettu 6,559 neliömetrin laajuinen tontin n:o 292 lisäalue 2 markan hinnasta neliömetriltä ja muutoin seuraavin ehdoin:

a) että yhtiö sitoutuu sen ajan kuluessa ja sen suunnitelman mukaan, minkä valtuusto vahvistaa, täyttämään pyytämänsä lisäalueen ja rakennuttamaan rantasillat pitkin sen ulkorajoja sekä varustamaan korttelin n:o 292 rannan muutoin niiltä kohdin, missä ei vielä ole laiturlaitteita eikä telakoita, siten rakennetulla kivireunustuksella, ettei kaupungille rajakkaista satama-alueita syvennettäessä siitä koidu erityisiä kustannuksia;

b) että yhtiö aluetta käyttäessään alistuu kaupungin satamajärjestyksen ja liikennetaksan määräyksiin; sekä

c) että puheena olevan alueen lunastus ei oikeuta ostajaa käyttämään ympäröivää vesialuetta eikä myöskään rajoita kaupungin oikeutta käyttää sitä mielensä mukaan; samoin kuin

että rahatoimikamari saa toimekseen edellä esitetyin ehdoin päättää kaupan kone- ja siltarakennusosakeyhtiön kanssa sekä määrätä, milloin ja miten kauppahinta on maksettava, ja jos kauppa tulee toimeen, valtuustolle tehdä esityksen sellaisesta voimassa olevan kaupunginasemakaavan muutoksesta, että myyty alue liitetään tehdaskortteliin n:o 292.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi ³⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen.

Läntisen vier-
totien tontin
n:o 72 myynti.

Kirjelmässä lokakuun 11 päivältä mainitsi rahatoimikamari m. m., että talonmistaja K. A. Hilén, jolla 1916 vuoden loppuun asti oli vuokralalla hallussaan Humaliston huvilapalsta n:o 7, oli kamarilta anonut saada omakseen lunastaa sen osan mainittua huvilapalstaa, joka vah-

¹⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 11 ja 12. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 8 p. 17 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 23 p. 15 §.

vistetun kaupunginasemakaavan mukaan käsitti asuntotontin n:o 72 Lätisen viertotien varrella korttelissa n:o 512, ja esitti kamari, että kaupunginvaltuusto päättäisi valtuuttaa kamarin talonomistaja Hilénille myymään mainitun tontin 30,532 markan 32 pennin kauppahinnasta. Kaupunginvaltuusto myöntyi¹⁾ esitykseen.

Kirjelmässä²⁾ tammikuun 14 päivältä mainitsi rahatoimikamari, että k. senaatin kamaritoimituskunta oli kirjelmässä marraskuun 7 päivältä 1914 kehottanut läänin kuvernööriä maistraatilta tiedustelemaan, millä ehdoilla ja mistä hinnasta Helsingin kaupunki suostuisi Suomen valtiolle luovuttamaan omistusoikeuden seuraaviin omistamiinsa ja nykyään valtiolla vuokralla oleviin alueihin, nimittäin: Sörnäsän niemekkeellä tiluksella n:o 22 olevaan maa-alueeseen, joka nykyään oli luovutettuna valtionrautateiden palvelijaston kahden asuinrakennuksen paikaksi, huvilatilaan n:o 1 Bjällbo Meilansissa, maa-alueeseen litt. A. Tilkka Meilansissa, Fredriksperin ampumaradan pohjois- ja itäpuoliseen suojelusalueeseen sekä Gumtähdessä sijaitsevaan alueeseen, missä oli erinäisiä valtion sairaaloiksi vuokrattuja asuin- ja muita rakennuksia; ja oli maistraatti kehottanut rahatoimikamaria antamaan pyydettyt tiedot. Asiaa käsiteltäessä kamarissa, joka oli hankkinut siitä kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallitusten lausunnot, olivat useimmat jäsenet katsoneet olevan puoltaminen ehdotusta puheena olevain alueiden luovuttamisesta Suomen valtiolle, lukuun ottamatta kuitenkin kaupungin kaasulaitokselle tarpeellista Sörnäsän niemekkeen aluetta sekä Träskin huvilan ja Kottbyn tilan alueilla sijaitsevia Fredriksperin sotilasampumaradan suojelusalueen osia. Alustavasti keskusteltaessa asianomaisten sotilasviranomaisten kanssa Turun kasarmialueen hallintaoikeuden hankkimisesta kaupungille oli nimittäin vastikkeeksi ajateltu emäradan länsipuolella Träskin huvilan ja Äggelbyn välillä sijaitsevaa maa-aluetta, josta nyt puheena olevat maakappaleet olivat osa. Eriävää mieltä pääasiassa oli ollut kaksi kamarin jäsentä, jotka silmällä pitäen vaikeuksia niiden alueiden vastaisessa järjestämisessä, joista puheena olevat maakappaleet olivat osia, eivät olleet katsoneet kaupungin edun mukaiseksi, että ne nyt luovutettaisiin kaupungin hallusta, ja sentähden tahtoneet evättäväksi esityksen kokonaisuudessaan. Ehdoista, joilla kamarin enemmistön puoltamat alueet kävisi valtiolle luovuttaminen, lausui kamari m. m. seuraavaa:

Bjällbon huvilatilus, jonka pinta-ala oli 16,660 m², käsittäisi siten uudestijärjestettynä, kuin laadittu asemakartta lähemmin osotti, 20,480 m², josta alasta 16,870 m² olisi maata. Maa-alueen yksikköhinnaksi ehdotettiin 10 markkaa m²:ltä, joten kokonaishinta olisi 168,700 mark-

Kysymys Bjällbon huvilatiluksen ja erään Fredriksperin alueen myynnistä.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 15 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 6.

kaa. Vesialueen korvaus ei tulisi kysymykseen, koska luovutukseen liitettäisiin erinäisiä ehtoja.

Tilkan sairaala-alue Meilansissa käsitti Tilkan niittypalstan A viereisine lisäalueineen ja oli pinta-alaltaan 46,440 m². Laaditun ehdotuksen mukaan uudestijärjestettynä käsittäisi tämä alue 27,100 m². Yksikköhinnan oli kamari katsonut olevan ehdottaminen 6 markaksi, joten kokonaishinta olisi 162,600 markkaa.

Greijuksen tilan mailla sijaitsevat Fredrikserin sotilasampumaradan suojelusalueen osat, kaksi eri maakappaletta, käsittivät yhteensä 44.55 hehtaaria. Koko suojelusalueen yksikköhinnan olivat kaupunginasema-kaava-arkkitehti ja kaupungingeodeetti ehdottaneet 50 penniksi m²:ltä. Kun kamarin ehdotuksen mukaan aluetta luovutettaessa siitä erotettaisiin parhaiten sijaitsevat osat, nimittäin Träskin ja Kottbyn alueilla olevat maakappalet, oli kamari katsonut voivansa ehdottaa luovutettavain maakappalten yksikköhinnaksi 45 penniä m²:ltä, joten alueen kokonaishinta olisi 200,475 markkaa. Näitä tiluskappaleita luovutettaessa oli otettava huomioon heinäkuun 13 päivänä 1719 annetun kunink. päätöksen 21 § sekä syyskuun 25 päivänä 1745 ja huhtikuun 27 päivänä 1750 annetut kunink. kirjeet ynnä kunink. majesteetin helmikuun 23 päivänä 1789 porvaristolle ja kaupungeille antaman armollisen vakuutuksen 4 §, joita oli tulkittu niin, että kaupungeilla ei ollut oikeutta hallustaan luovuttaa lahjoitettua maata. Kun Greijuksen talo, jonka osia puheenalaiset maakappalet olivat, oli Helsingin kaupungille lahjoitettu, lienee kaupunginvaltuuston, jos kamarin ehdotus hyväksyttiin, ilmoitettava kaupungin, siinä tapauksessa että pakkolunastusmenettely tiluskappalten hankkimiseksi toimeenpantiin, suostuvan 45 pennin yksikköhinnasta neliömetriltä luovuttamaan ne valtiolle.

Gumtähden sairaala-alue, pinta-alaltaan 1.776 ha, käsittäisi ehdotetulla tavalla järjestettynä 20,000 m². Arvioituna 7 markan yksikköhinnan mukaan neliömetriltä olisi alueen kokonaishinta 140,000 markkaa. Alueella olevain rakennusten hinnaksi ehdotettiin 179,400 markkaa.

Rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että Suomen valtiolle myytäisiin:

a) Meilansin huvilatilus n:o 1, Bjällbo, edellä mainitun asemakartan mukaan järjestettynä, 168,700 markan hinnasta, sillä ehdolla että kauppaan ei sisälly rantaoikeutta, että alue rakennetaan huvilakaupunginosille vastedes annettavan rakennusjärjestyksen mukaan sekä että valtio sitoutuu, siinä tapauksessa että kaupunki vastedes teettää tien pitkin alueen merenpuoleista rajaa, ryhtymään mainitun rajan sisäpuolella sijaitsevaan vesialueeseensa nähden semmoisiin toimenpiteisiin, että ympäristön terveydelliset vaarat ja rumennus vältetään;

b) Tilkan sairaala-alue, edellä mainitulla tavalla järjestettynä, 162,600 markan hinnasta; sekä

c) Gumtähden sairaala-alue, edellä kerrotulla tavalla järjestetynä, 140,000 markan ynnä alueella sijaitsevat rakennukset 179,400 markan hinnasta, kuitenkin sillä ehdolla että valtio kaupungin vapaasti käytettäväksi palauttaa asemakartoissa osotettujen rajain ulkopuolelle jäävät alueitten osat sekä, siinä tapauksessa että alueitten lopullista kaupunginasemakaavaa laadittaessa niiden lisäjärjestely havaitaan tarpeelliseksi, sallii tuollaisen järjestelyn, jolloin valtion ja kaupungin kesken ehkä vaihdettaville maakappaleille pannaan sama yksikköhinta, mikä nyt puheena olevassa luovutuksessa on pantu niiden päätiluksille; sekä

että kaupunki, siinä tapauksessa että valtio pakkolunastaa Greijuksen tilalla sijaitsevat Fredriksperin sotilasampumaradan suojelusalueen osat, luovuttaa mainitut tiluskappaleet 45 pennin yksikköhinnasta m²:ltä ja sillä ehdolla että, jos tätä aluetta käytetään muuhun tarkoitukseen kuin ampumaradaksi, kaupunki oikeutetaan tarvittavasta maasta korvausta antamatta teettämään sen poikki teitä kaupunginviranomaisten vastedes laatiman suunnitelman mukaan.

Asiää esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto:

evätä esityksen Sörnäsän niemekkeen tiluksen n:o 22 maapalstan n:o 1 myymisestä, koska se oli aivan välttämätön kaasulaitoksen vastaisen hiilivarastopaikan laajentamiseen;

että, jos rahatoimikamarin ja valtion välillä saadaan aikaan alustava sopimus Bjällbon huvilatiluksen myymisestä niin laajasti ja niillä ehdoilla kuin kamarin esityksessä mainitaan, valtuusto suostuu teemmään esityksen alueen ottamisesta kaupunginasemakaavaan huvilantonttina sekä sitten myymään sen valtiolle 168,700 markan hinnasta ja muutoin sovituin ehdoin; sekä

että, jos Fredriksperin sotilasampumaradan laajentamiseen tarvittava, kaupungille kuuluva maa otetaan kaupungilta laillisesti toimitetulla pakkolunastuksella, kaupunki tyytyy 50 pennin mukaan neliömetriltä laskettuun yksikköhintaan, sekä sillä ehdolla että, jos mainittu alue käytetään muuhun tarkoitukseen kuin ampumaradaksi, kaupunki oikeutetaan tarpeellisesta maasta korvausta suorittamatta teettämään siihen teitä kaupunginviranomaisten vastedes laatiman suunnitelman mukaan.

Tilkan ja Gumtähden sairaala-alueisiin nähden päätettiin että, ennenkuin kysymys näiden alueiden myymisestä ratkaistiin, oli tarkoitusta varten asetetun valiokunnan selvitettävä kysymys kaupungin oikeudesta myydä sille kuuluvaa vahvistetun kaupunginasemakaavan ulkopuolella sijaitsevaa maata, ja valittiin tämän valiokunnan jäseniksi herrat Ståhlberg, Heimbürger ja Ehrnrooth.

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 16 p. 5 §.

Valiokunta antoi maaliskuun 15:ntenä päivätyn mietinnön¹⁾ asiasta. Valiokunnan esittämästä selvityksestä kävi ilmi:

että kaupunginaseman ulkopuolella sijaitsevaa lahjoitusmaata ei, sen luovuttamisesta voimassa olevain kieltojen johdosta, saa omistusoikeuksin luovuttaa kaupungin hallusta, mikä ei kuitenkaan koske tilusvaihtoa, jos kaupunki luovuttamansa lahjoitusmaan sijaan saa täysiarvoisen vastikkeen, eikä myöskään pakkoluovutusta yleiseen tarpeeseen; sekä

että sitä vastoin mainitun laatuista estettä ei ole olemassa sellaisen, kaupunginaseman ulkopuolella sijaitsevan maa-alueen myymiseen nähden, joka ei kuulu lahjoitusmaahan, vaan jonka kaupunki on hankkinut ostamalla tai muulla oikeussaannolla.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä katsoi²⁾ kaupunginvaltuusto edellä mainitun selvityksen tosin osottavan, ettei oikeudelliselta kannalta mikään estänyt kaupunkia myymästä ostamaansa, mutta kaupunginasemakaavaan ottamatonta maata, jonka laatuista kaupunginmaata Tilkan ja Gumtähden sairaala-alueet olivat, eikä myöskään kaupunginasemakaavaan ottamasta kaupunginmaan erillisiä alueita, mutta että toiselta puolen, osin koska kaupunginasemakaavan käsite aina edellytti jonkin alueen järjestelmällistä jaoitusta sen säännöllistä rakennuttamista varten eikä siis kaupunginasemakaavaa asianmukaisesti käynyt vahvistaminen yksityistä tonttia taikka vastaavaa maakappaletta varten sen olematta muun kaupunginasemakaavan yhteydessä, ja osin koska kaupungin laitaosain suunnittelemaan lohkomisen voisi tuottaa vakavia haittoja ja vaikuttaa ehkäisevästi kaupungin kehitykseen, saattoi tuollaisella maalla olevain pienempäin erillisten maapalstain myynti vain harvinaisissa poikkeustapauksissa tulla kysymykseen. Tähän nähden ja kun sellaista poikkeustapausta, joka välttämättä vaatisi poikkeamaan mainitusta yleisestä säännöstä, ei näyttänyt olevan edellä mainittuihin kahteen maa-alueeseen nähden olemassa, katsoi kaupunginvaltuusto olevan epääminen niiden myyntiä tarkoittavan esityksen.

3. *Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat asiat.*

Kirjelmässä³⁾ joulukuun 30 päivältä 1914 rahatoimikamari mainitsi, sen johdosta että erinäisten Sinivuorensaaren käyttäminen. kaupungille kuuluvain tiluksien vuokrakausi mainittuna vuonna päättyi ja eräät vuokramiehet olivat kamarilta anoneet vuokrakautensa piten-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 13 p. 6 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2.